

KREATIV YONDASHUV ASOSIDA TALABALARNI IQTISODIY BILIMLARINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI

Narzulloyeva Feruza Fatulloyevna

Buxoro davlat universiteti erkin tadqiqotchisi

Annotsiya: Ushbu maqolada iqtisodiy bilimlarni oshirishning samarali yo'llari, talabalarga aynan ushbu ko'nikmaning kerakligini tushuntirish, pedagoglarimiz aynan iqtisodiyotni kelib chiqish tarixini o'rganishlari, iqtisodiy ta'limotlar tarixi, iqtisodiy qarashlar evolyutsiyasi, iqtisodiy g'oya va nazariyalarning shakllanish va rivojlanish qonuniyatlari haqida so'z boradi. Iqtisodiy ta'limotni vujudga kelishi, to hozirgi zamongacha asosiy iqtisodiy fikr, g'oya, qarash. nazariya va ta'limotlarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: Kreativ yondashuv, iqtisodiy ta'limot tarixi, iqtisodiy ta'limot, evolyutsiya, g'oya, qarashlar, ko'nikma.

Annotation: This article will talk about effective ways to increase economic knowledge, to explain to students exactly what this skill is needed, that our educators study exactly the history of the origin of the economy, the history of economic teachings, the evolution of economic views, the laws of formation and development of economic ideas and theories. The emergence of economic doctrine, the main economic thought, idea, vision from the present to the present. includes theory and teachings.

Keywords: creative approach, history of economic doctrine, economic doctrine, evolution, idea, views, skills.

Bugungi kunda ta'lim va tarbiya jarayonlarida iqtisodiy bilimlarni oshirishda eng samarali usullarni qo'llagan holda, kreativ yondashib, talabalarga bilim berish zamonning ulkan talabiga aylanib ulgurdi. Pedagog-tarbiyachi faoliyatida kreativ yondashuv asosida individning yangi g'oyalarini yuzaga chiqarishga yordam berib kelmoqda. Shaxsning kreativligi uning tafakkurida, muloqotida, his-tuyg'ularida, muayyan faoliyat turlarida namoyon bo'ladi. Kreativlik shaxsni yaxlit holda yoki uning muayyan xususiyatlarini, zehni o'tkirligini tavsiflaydi. Shuningdek, kreativlik

iqtidorning muhim omili sifatida aks etadi. Psixologlarning fikricha kreativlik muammo yoki ilmiy farazlarni ilgari surish; farazni tekshirish va o'zgartirish; qaror qabul qilish, muammolarni yechish va natijalarini shakllantirish, muammo yechimini topishda bilim va ko'nikmalarni oshirib borishni ifodalaydi. Kreativlik muayyan bosqichlarda izchil shakllantirib va rivojlantirilib boriladi.

Talabalarda jahon iqtisodiy tarixini o'rgatishda yo'nalishlar bo'yicha tushuncha va tasavvurni paydo qilish, mavzuning qisqacha mazmunini bayon etish, iqtisodiy tarixning qisqacha izohini, iqtisodiy tarixning metodlari, predmeti va vazifalarini, iqtisodiy tarixning manbasi va strukturasi tushuntirishda kreativ yondashiladi.

Iqtisodiy bilimlarni oshirishning samarali yo'llari, talabalarga aynan ushbu ko'nikmaning kerakligini tushuntirishda, pedagoglarimiz aynan iqtisodiyotni kelib chiqish tarixiga bevosita murojaat qiladilar. Iqtisodiy ta'limotlar tarixi iqtisodiy qarashlar evolyutsiyasi, iqtisodiy g'oya va nazariyalarning shakllanish va rivojlanish qonuniyatlarini o'rganadi. Iqtisodiy ta'limot vujudga kelishi va rivojlanishi tahlili yozuv ixtiro etilgan quldorlik davridan boshlab ijtimoiy taraqqiyotning barcha tarixiy jarayonlarini, to hozirgi zamongacha vujudga kelgan asosiy iqtisodiy fikr, g'oya, qarash, nazariya va ta'limotlarni o'z ichiga oladi.

Hozirgi davrda pedagoglarimiz jahonning iqtisodiy rivojlanish bosqichlari, sanoat inqiloblari va iqtisodiy siyosat to'g'risida tasavvurga ega bo'lishi, har xil davrda turli mamlakatlar iqtisodiyotini rivojlanishi va jarayonlarni tahlil qilish usullarini qo'llash xususiyatlarini bilishi hamda ulardan foydalana olishi, talaba iqtisodiy fikrlash, unga tarixiylik, keng ko'lamlilik, realizm berish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. Ularning bunday bilim va ko'nikmalarni berishda ta'lim jarayonida turli xil testlardan foydalanishi, savol-javoblar o'yinlarini tashkil etishligi mantiqiy o'ylashga undashlari muhimdir. Shu o'rinda talabalar o'zlari bu haqida ma'lumotlarni yig'ishlari, turli refaratlar tayyorlashlari va buni ochiq bayon etishlari zarur bo'ladi.

Pedagogning kreativlik sifatlariga ega bo'lishi uning shaxsiy qobiliyatlari, tabiiy va ijtimoiy quvvatini kasbiy faoliyatni sifatli, samarali tashkil etishga

yoʻnaltiradi. Oliy taʼlim tizimida faoliyat yuritayotgan pedagoglarning kreativlik sifatlariga ega boʻlishlari ularda oʻquv va tarbiya jarayonlarini tashkil etishga anʼanaviy yondashishdan farqli yangi gʻoyalarni yaratish, oʻziga xoslik, tashabbuskorlik, noaniqlikka toqat qilmaslikka yordam beradi. Binobarin, kreativlik sifatlariga ega pedagog kasbiy faoliyatini tashkil etishda ijodiy yondashish, yangi, ilgʻor, bolalarning oʻquv faoliyatini, shaxsiy sifatlarini rivojlantirishga xizmat qiladigan gʻoyalarni yaratishda faollik koʻrsatish, ilgʻor pedagogik yutuq va tajribalarni mustaqil oʻrganish, shuningdek, hamkasblar bilan pedagogik yutuqlar xususida doimiy, izchil fikr almashish tajribasiga ega boʻlishlariga eʼtibor qaratadi. Odatda pedagoglarning kreativlik qobiliyatiga ega boʻlishlari pedagogik muammolarni hal qilishga intilish, ilmiy-tadqiqot ishlari yoki ilmiy loyihalarni amalga oshirish va oʻzaro ijodiy hamkorlikka erishishlari orqali amalga oshiriladi, shakllantiriladi va u asta-sekin takomillashib boradi. Har qanday mutaxassisda boʻlgani kabi boʻlajak pedagoglarning kreativlik qobiliyatiga ega boʻlishlari uchun talabalik yillarida poydevor qoʻyiladi va kasbiy faoliyatni tashkil etishda izchil rivojlantirib boriladi. Bunda pedagogning oʻzini-oʻzi ijodiy faoliyatga yoʻnaltirishi, oʻz ustida tinimsiz ishlashi va bu faoliyatni samarali tashkil eta olishi muhim ahamiyatga ega. Pedagog ijodiy faoliyatni tashkil etishda muammoli masalalarni yechish, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish, shuningdek, pedagogik xarakterdagi ijod mahsulotlarini yaratishga alohida eʼtibor qaratishi zarur. Muammoli masala va vaziyatlarni hal qilar ekan, pedagogning masala yechimini topishga ijodiy yondashishi unda hissiy-irodaviy sifatlarning rivojlanishiga yordam beradi. Pedagog oʻz oldiga muammoli masalalarni qoʻyish orqali mavjud bilimlari va hayotiy tajribalariga zid boʻlgan dalillar bilan toʻqnash keladi. Buning natijasida oʻz ustida ishlash, mustaqil oʻqib oʻrganishga nisbatan ehtiyoj sezadi.

Iqtisodiy bilimlarni oshirishda talabalarga muhim va kerakli topshiriqlar berib borilishi zarur. Darslarni kreativ yondashgan holda olib borish uchun tarqatma materiallardan foydalanish, aqliy hujum metodidan foydalanish va uni noodatiy tarzda oʻtishi kerak boʻladi. Pedagog egallanishi zarur boʻlgan tayanch bilimlarni ajratib koʻrsatadi.

Pedagog o'qituvchi talabalarni mashg'ulot davomida bergan javoblari, tartibi, guruh bo'lib ishlashi, bir-birlarini fikrini hurmat qilishi va tinglay olishlari hisobiga olib qo'ygan ballarini eshittiradi. Mashg'ulotdan kutiladigan ijobiy natijalar esa talabalar mashg'ulot davomida zerikmaydilar, fanga qiziqishlari ortadi, erkin fikrlaydilar, guruh bo'lib ishlashga, liderlikka o'zgaralar fikrini hurmat qilish va yangi pedagogik texnologiyalarning afzalliklarini o'rganadilar.

Zamonaviy ta'lim barcha turdagi ta'lim muassasalarida faoliyat yuritayotgan tarbiyachi, pedagoglarning ijodkor bo'lishlarini taqozo etmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. L.N. Xalikova, U.R. Mavlonova "Iqtisodiy ta'limotlar tarixi" O'quv uslubiy qo'llanma Samarqand-2009 y
2. Muminov N. G., Xolmatjonov F.M. "Iqtisodiy tarix" Uslubiy qo'llanma "Universitet" nashriyoti Toshkent 2022 y
3. Muminov N.G., To'rayev X.N., Ochilov N.Y. "Iqtisodiy tarix" O'quv qo'llanma Toshkent 2018 y
4. Аллен Р. Глобальная экономическая история. Краткое введение. Пер.с англ. М.: Изд-во Института Гайдара, 2013. – 224 с.
5. Самиева Ш., Шодмонова М., Рахматова Г. ИННОВАЦИОН ТАЪЛИМ МУҲИТИДА БЎЛАЖАК МУТАХАССИСЛАР ИЖОДКОРЛИК ВА ЛОЙИҲАЛАШ КЎНИКМАЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ МУҲИМ ЙЎНАЛИШЛАРИ: Самиева Шахноз Хикматовна, педагогика фанлари номзоди, Бухоро муҳандислик-технология институти доценти Шодмонова Мижгона Салимовна, Бухоро муҳандислик-технология институти стажёр-тадқиқотчиси Рахматова Гулмира Насилло кизи, Бухоро муҳандислик-технология институти стажёр-тадқиқотчиси //Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал. – 2022. – №. 1. – С. 154-162.
6. Mirshayev, U., Sh, S., Cherniavskiy, V., Asadova, S., & Aslanova, N. (2019). The important tendencies in the development of creative and creative potentials in

youth. *International Journal of Recent Technology and Engineering*, 8(3-3), 497-500.